

Ogólne zasady przyznawania punktów ECTS w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu

Europejski System Transferu i Akumulacji Punktów (European Credit Transfer and Accumulation System) - ECTS jest nie tylko systemem ukierunkowanym na studenta i opartym na jego nakładzie pracy, ale też bardzo istotnym narzędziem służącym do budowy programów studiów. **Cele programu studiów powinny być określone w postaci efektów kształcenia, które należy osiągnąć i kompetencji, jakie należy uzyskać po zaliczeniu danego programu.**

Punkty ECTS przyporządkowuje się wszystkim elementom programu studiów tj. modułom, zajęciom z poszczególnych przedmiotów, praktykom i pracy dyplomowej. W programie studiów opisując poszczególne przedmioty definiujemy wymagane efekty kształcenia, a następnie przypisujemy im pewną liczbę punktów. Opisywanie zajęć z poszczególnych przedmiotów pod kątem kształcenia jest bardzo istotne, ponieważ ma na celu przygotowanie studenta do:

- odgrywania aktywnej roli w społeczeństwie,
- dalszego kształcenia,
- odnalezienia się na rynku pracy.

Każdy przedmiot może być realizowany w następującym aspekcie:

- rodzaj zajęć (np. wykład, ćwiczenia, seminarium, zajęcia praktyczne, praca w laboratorium, prace terenowe, praca projektowa, praktyka),
- formy nauki (np. uczęszczanie na wykłady, wykonywanie określonych zadań, praktyczne ćwiczenia umiejętności technicznych, pisanie prac i referatów, czytanie książek i opracowań),
- formy oceniania (np. egzamin ustny, egzamin pisemny, sprawdzian, praca pisemna, praca licencjacka, sprawozdanie z praktyk lub prac terenowych).

Student zaliczając poszczególne przedmioty otrzymuje przypisane im punkty. Punkty ECTS student może uzyskać wyłącznie po wykonaniu wymaganej pracy i uzyskaniu określonych dla danego przedmiotu efektów kształcenia. **Efekty kształcenia oznaczają zestaw kompetencji określających, co student będzie wiedział, rozumiał lub potrafił zrobić po zakończeniu procesu kształcenia niezależnie od tego, jak długo trwa ten proces.**

Punkty ECTS są przypisywane do efektów kształcenia. W efektach kształcenia kładzie się nacisk na rezultaty w postaci wiedzy, rozumienia i umiejętności, jakie w wyniku procesu kształcenia uzyskuje student. Posługiwanie się efektami kształcenia oznacza **przejście od systemu, który opierał się na nakładach nauczania**, a więc na tym, czego i ile ma nauczać nauczyciel, **do podejścia koncentrującego się na studencie**. Oznacza to np., że sama obecność na zajęciach czy wysłuchanie wykładów nie jest warunkiem dostatecznym otrzymania punktów. Warunkiem tym jest osiągnięcie efektów kształcenia. System taki nazywany jest systemem „**uczenia się**” (learning), w odróżnieniu od systemu „nauczania” (teaching).

W celu określenia liczby punktów, jaką należy przypisać poszczególnym efektom kształcenia, bierze się pod uwagę nakład pracy, jaki musi włożyć przeciętny student do ich osiągnięcia. W systemie ECTS **roczny nakład pracy studenta to czas potrzebny studentowi do zaliczenia wszystkich zajęć (wykłady, seminaria, przygotowanie projektów, samodzielna nauka) określonych w rocznym planie studiów, jak również przygotowanie do egzaminu i czas poświęcony na jego zdawanie.**

1. Sposób przypisywania punktów ECTS

W polskich uczelniach punkty ECTS powinno się przyporządkować wszystkim programom studiów I, II stopnia oraz jednolitym studiom magisterskim. Zasady systemu punktowego są wspólne dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych.

Przyjęcie systemu akumulacji punktów oznacza, że zaliczanie poszczególnych lat studiów lub semestrów zostaje zastąpione zaliczeniem odpowiedniej liczby punktów. Jest to jednocześnie podstawą do dokonania wpisu studenta na kolejny rok lub semestr studiów. Student jest rozliczany nie za zaliczone w odpowiedniej kolejności semestry studiów, ale za zdobyte punkty w liczbie i z przedmiotów przewidzianych planem studiów. Takie podejście umożliwia uelastycznienie programów studiów dla wszystkich studentów.

- Liczba punktów ECTS przewidziana planem studiów dla semestru wynosi od 27 do 33, **przy czym uzyskana ocena końcowa nie ma wpływu na wysokość tej liczby.**
- Jeden rok akademicki odpowiada nakładowi pracy o wartości nie mniej niż 60 punktów ECTS, zatem 1 punkt ECTS odpowiada od 25 – 30 godzin pracy studenta. Taki system rozumowania oznacza, że **punkty ECTS są przypisywane bezpośrednio do efektów kształcenia, a do godzin pracy studenta jedynie pośrednio.**
- Liczba punktów ECTS wymagana do ukończenia studiów I stopnia wynosi od 180 – 240. Większa liczba punktów może przypadać na rok akademicki w wyjątkowych wypadkach, gdy program studiów wynosi ponad 1800 godzin rocznie. Takie rozwiązanie należy udokumentować i uzasadnić w programach studiów.

Nie ma bezpośredniego związku pomiędzy godzinami zajęć określonymi w programie studiów i punktami. W związku z tym ECTS jako system, którego podstawę stanowi nakład pracy studenta, nie opiera się jedynie na godzinach zajęć. **Punkty ECTS nie odzwierciedlają w żaden sposób statusu zajęć z danego przedmiotu, jego miejsca w programie i planie studiów, ani też prestiżu nauczyciela.**

Warunkiem otrzymania punktów za dane zajęcia jest ich zaliczenie i uzyskanie pozytywnej oceny. Punktów ECTS nie należy mylić z oceną, która w naszym kraju określana jest jako wartość liczbowa.

ECTS nie ogranicza się do zajęć prowadzonych w uczelni i obejmuje również praktyki, jednak punkty można przyznać dopiero po zaliczeniu praktyki, czyli po otrzymaniu odpowiedniej oceny.

Punkty ECTS nie przyznaje się za egzaminy, ponieważ egzamin to sprawdzenie wiedzy i umiejętności studenta, za którą wystawia się ocenę. W liczbie punktów przypisanej przedmiotowi jest ujęta praca niezbędna do przygotowania się do egzaminu i samo zdawanie egzaminu.

Student może zbierać **punkty „wielokrotnego wykorzystania”**, jeśli studiuje 2 lub więcej kierunki, ewentualnie po ukończeniu jednego kierunku podejmuje studia na innym, oraz może zbierać punkty **„na zaś”**, które mu nie będą zaliczone do realizowanego kierunku studiów, ale mogą one być wykorzystane, gdy podejmie studia na innym kierunku.

Przyporządkowanie punktów w chwili zatwierdzenia danego programu studiów nie oznacza zakończenia pracy nad badaniem nakładu pracy studenta. Powinno się regularnie sprawdzać poprzez ankietowanie studentów i dyskusję z kadrą akademicką czy punkty zostały przyporządkowane prawidłowo.

2. Budowa nowego programu studiów w oparciu o efekty kształcenia

Punkty odzwierciedlają nakład pracy studenta, a nie liczbę godzin i zajęć, dlatego też należy budować nowe, a przynajmniej przebudowywać istniejące programy studiów. Działania zmierzające do opracowania nowego programu studiów z uwzględnieniem systemu akumulacji punktów można przedstawić w następujących etapach:

1. Zdefiniowanie wszelkich kompetencji, umiejętności i wiedzy, jakie powinien posiadać absolwent projektowanego programu z uwzględnieniem wymagań standardów.
2. Zapisanie liczby punktów, jakie mamy do dyspozycji przy konstruowaniu programu np. 180 dla studiów I stopnia.
3. Odpisanie od łącznej liczby, punktów określonych w standardach lub przepisach uczelnianych, np. seminarium dyplomowe 10 punktów, zajęcia z wychowania fizycznego 2 punkty itp.
4. Podzielenie pozostałej do dyspozycji liczby punktów na poszczególne przedmioty, mając na uwadze zakładane efekty kształcenia.
5. Zdefiniowanie dla każdego przedmiotu rodzaju zajęć, liczby godzin, metod dydaktycznych, zakładanego nakładu pracy studenta i treści programowych.
6. Tworzenie zbiorów przedmiotów, które zapisuje się jako przedmioty do wyboru.
7. Zapewnienie równomiernego rozłożenia punktów – 27 do 33 dla każdego semestru.
8. Analizowanie poszczególnych przedmiotów, w jakim stopniu wpływają one na ukształtowanie sylwetki absolwenta, czy jest on konieczny jako obowiązkowy czy może zostać zaliczony do przedmiotów do wyboru. **Przy czym należy pamiętać o przedmiotach wynikających ze standardów, które należy uwzględnić w programie jako obowiązkowe.**
9. W trakcie tworzenia programu nie wolno „przycinać” liczby punktów przypisanej danemu przedmiotowi bez szczegółowej analizy niezbędnego nakładu pracy studenta. Ewentualna korekta liczby punktów może mieć miejsce dopiero po zmianie zakładanych efektów kształcenia i wynikającego stąd obciążenia pracą.

Dobry program studiów powinien zapewnić równomierność rozłożenia pracy studenta na poszczególne semestry, jak też ustalenie większej liczby godzin zajęć w pierwszych semestrach studiów, a nieco mniejszej w semestrach końcowych, gdy od studenta można już wymagać większej samodzielności.

3. Rola ECTS w opracowaniu programów studiów

1. System ECTS wychwytuje nierównomierności pomiędzy nakładem pracy studenta, a rozmieszczeniem godzin zajęć z poszczególnych przedmiotów.
2. System akumulacji punktów ECTS umożliwia uwzględnienie w programie studiów elastyczności programowej. Elastyczność ta polega na zaznaczeniu w programie studiów odpowiedniej liczby punktów z przedmiotów wybieralnych.
3. System ECTS ułatwia tworzenie programów nauczania dla studiów niestacjonarnych. Jeśli przedmiot jest realizowany w trybie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, pomimo różnic w liczbie godzin zajęć, efekty kształcenia powinny być takie same. Oznacza to, że student studiów niestacjonarnych mając mniej zajęć organizowanych przez uczelnię będzie musiał poświęcać na pracę własną znacznie więcej czasu.
4. Podstawową zaletą zastosowania ECTS w tworzeniu programów studiów jest ich powiązanie z efektami kształcenia. Dzięki czemu opracowany **program studiów jest zorientowany na wiedzę absolwenta i jego umiejętności, a nie na to, czego był uczony.**

Literatura:

1. Formuła studiów dwustopniowych i zaawansowanych, praca zbiorowa pod redakcją J. Woźnickiego, Warszawa 2008
2. Krótki przewodnik opracowany na podstawie przewodnika „Europejski system Transferu i Akumulacji Punktów i Suplement do dyplomu”, wydane w roku 2004 przez Komisję Europejską, Warszawa 2006
3. Materiały z konferencji „Wielostopniowość studiów, system punktów ECTS oraz jakość kształcenia” Marek Frankowicz, Zakopane 03-05. 03.2008 r.
4. Ramowa struktura kwalifikacji Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego, Materiały z Konferencji europejskich ministrów do spraw szkolnictwa wyższego, Bergen, 19-20.05.2005
5. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 03.10.2006 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia osiągnięć studenta.
6. System akumulacji punktów ECTS jako metoda zarządzania elastycznym modelem studiów, T. Saryusz – Wolski, Warszawa 2004